

**UCHWAŁA NR LXIII/408/24
RADY MIASTA JEDLINA-ZDRÓJ**

z dnia 1 lutego 2024 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U z 2023 poz. 40 ze zm.) oraz art. 179 ust 2 i art. 176 pkt.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U z 2023 poz.1426 ze zm.) Rada Miasta Jedlina-Zdrój uchwała, co następuje:

- § 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 ,stanowiący załącznik do uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Jedlina-Zdrój.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miasta

Maja Drapich

Załącznik
Do Uchwały nr LXIII/408/24
Rady Miasta Jedlina-Zdrój
z dnia 1 lutego 2024 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2024-2026

Jedlina-Zdrój

ROZDZIAŁ I – INFORMACJE OGÓLNE

Gminny Program Wspierania Rodziny stanowi podstawę do rozwiązywania problemów skomasowanych z opieką nad dzieckiem i rodziną w latach 2024-2026. Zadania przyjęte do realizacji w ramach Programu są spójne z kierunkami działań przyjętymi w szczególności w następujących aktach prawnych:

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz.901 ze zm.)
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. 2021 r. poz. 1249 ze zm.)
3. Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Jedlinie-Zdroju na lata 2023- 2033;
4. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809 ze zm.)
5. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2022 r. poz. 1700 ze.zm)
6. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 ze.zm)

Rodzina jest podstawowym środowiskiem funkcjonowania i rozwoju dziecka. Jest również podstawową formą opieki nad dzieckiem od momentu narodzin aż do uzyskania przez nie samodzielności. To w rodzinie dziecko uczy się zasad postępowania, jest przygotowywane do pełnienia określonych ról w życiu dorosłym. Rodzina przekazuje wartości, zasady i normy. Jest zatem środowiskiem nie tylko mającym wpływ na jednostkę, ale również na kondycję całego społeczeństwa. Cele te osiąga prawidłowo funkcjonująca rodzina. Dlatego jeżeli w rodzinie pojawiają się dysfunkcje, instytucje zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz działań wspierających i naprawczych.

Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza oraz przemiany demograficzne, które zachodzą w naszym regionie sprawiają, że część rodzin przeżywa kryzys objawiający się kłopotami w znalezieniu zatrudnienia oraz trudnościami finansowymi. Generuje to powstawanie takich niekorzystnych zjawisk społecznych jak ubóstwo, zagrożenie bezdomnością, przemoc i uzależnienia. Każdy kryzys, z którym boryka się rodzina jest zjawiskiem złożonym i zawsze powoduje niedostateczne wypełnianie przez nią podstawowych funkcji. Dlatego duże znaczenie w pracy z rodziną dysfunkcyjną mają działania profilaktyczne, które pomagają jej w wychowaniu dzieci, przeciwdziałając jednocześnie powstawaniu głębszych problemów zagrażających dobru dzieci i umieszczeniu ich w pieczy zastępczej.

Niekorzystne czynniki występujące w rodzinach niejednokrotnie powodują, że jest ona zagrożona wykluczeniem bądź wykluczona społecznie, co w praktyce oznacza ograniczony dostęp do różnych obszarów życia społecznego. Z uwagi na złożoność zjawiska oraz jego wagę działania podejmowane wobec rodziny w kryzysie wymagają skutecznej współpracy różnych grup zawodowych, instytucji i organizacji.

Stąd Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 obejmuje profilaktykę, która ograniczy czynniki ryzyka istniejące w rodzinie i jej otoczeniu społecznym, utworzenie zintegrowanego systemu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

System wspierania rodziny oparty będzie o współpracę publiczno-społeczną i wykorzysta zasoby miasta działające w obszarze pracy z rodziną i na jej rzecz.

Przedkładany Program Wspierania Rodziny stanowi realizację dyspozycji ustawowej i jest on spójny z wykazanymi na wstępie aktami.

Rozdział II Diagnostyka

Niniejszy dokument nawiązuje do Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Jedlinie - Zdroju przyjętej na lata 2023- 2033 .

Przyjęta Strategia, na podstawie przeprowadzonej gruntownej diagnozy środowiska wykazała że najistotniejszymi problemami społecznymi do pilnego rozwiązania na terenie naszej gminy są:

1. ubóstwo,
2. bezrobocie,
3. bezradność i niewydolność opiekuńczo- wychowawcza rodzin,
4. zaniedbania wychowawcze wobec dzieci i rozpad więzi (samotne wychowywanie)
5. rosnąca liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej i wzrost odpłatności za ich pobyt w pieczy,
6. brak placówek wsparcia dziennego na terenie miasta (świetlicy socjoterapeutycznej czy też kół zainteresowań działających w formie PWD)
7. przemoc domowa
8. problem uzależnień

Diagnoza problemów społecznych z perspektywy Centrum Usług Społecznych dawnej Ośrodka Pomocy Społecznej, została dokonana w oparciu o : wypowiedzi mieszkańców (badanie ankietowe), rozeznanie środowiska przez pracowników oraz sprawozdawczość Ośrodka Pomocy Społecznej. W gminie Jedlina – Zdrój odnotowuje się wzrost liczby osób objętych wsparciem z uwagi na problemy wychowawcze czy opiekuńcze oraz przemoc domową.

Główne problemy występujące na terenie miasta Jedlina-Zdrój to przede wszystkim:

- Nieaktywność zawodowa - to niewątpliwie jeden z najtrudniejszych problemów nie tylko naszej gminy, nie tylko województwa, ale całej współczesnej gospodarki. Na ekonomiczną i społeczną sferę życia rodzin szczególny wpływ ma nieaktywność/bezrobocie długookresowe. Im dłuższy czas pozostawania bez pracy jednego z członków rodziny, tym mniejsze szanse na ponowne zatrudnienie. Znaczna część osób długotrwale bezrobotnych uchylając się od pracy, korzysta jednocześnie ze środków pomocy społecznej.

Na koniec listopada 2023 roku bezrobocie wg PUP przedstawiało się następująco:

- dla powiatu wałbrzyskiego - 1369 osób w tym 747 kobiet, natomiast liczba bezrobotnych w Jedlinie-Zdroju w grudniu 2023 roku kształtowała się na poziomie 83 osób w tym 45 kobiet. Pamiętajmy jednak, że wynik ten nie odzwierciedla faktycznej skali braku pracy bowiem duża część osób nie korzysta z uprawnienia rejestracji w UP i tym samym nie podlega wynikowi statystycznemu wskazanemu przez PUP czy GUS. Większość klientów pomocy społecznej to klienci w wieku aktywności zawodowej, niezarejestrowani w Urzędzie Pracy i pozostający bez pracy, wykluczeni z rynku pracy z uwagi na swoje różnorakie dysfunkcje głównie problem nadmiernego picia (niezdiagnozowanego alkoholizmu) lub chorobami i niepełnosprawnością

niekwalifikującymi do świadczeń z zabezpieczenia społecznego jak renta z tytułu niezdolności do pracy.

- Ubóstwo – brak pracy często przyczynia się do ubóstwa. Szczególnej opieki wymagają dzieci wychowywane w rodzinach ubogich. Pracownicy socjalni, wspólnie z pedagogami szkolnymi, podejmują działania w celu objęcia dożywianiem wszystkich dzieci, które tego wymagają. Są to uczniowie szkół podstawowych, a także dzieci uczęszczające do przedszkola i żłobka. W gminie funkcjonuje również rządowy program „Posiłek w szkole i w domu”, a usługa jest realizowana w formie cateringu lub pomocy finansowej na zakup posiłków.

W związku ze zmniejszającym się zapotrzebowaniem na świadczenia z pomocy społecznej spowodowanym głównie brakiem uprawnień związanych z zatrważająco niskim ustawowym kryterium dochodowym (600 zł na osobę w rodzinie) ale też widocznymi zmianami problematyki społecznej poprzez co wzrastają również nakłady pieniężne przeznaczane na pomoc społeczną. **Mowa tu o konieczności świadczenia usług opiekuńczych wobec osób starszych, chorych, niepełnosprawnych i niesamodzielnych, opłacanie kosztów pobytu w pieczy zastępczej czy domach pomocy społecznej.**

Ponadto, systematycznie wzrasta zapotrzebowanie na formy pomocy nie mieszczące się w sferze finansowej, usługowej, czy w naturze. Coraz częściej członkowie rodzin korzystający z pomocy Ośrodka poszukują wsparcia psychologicznego, terapeutycznego, prawnego oraz pracy socjalnej.

Praca socjalna z rodziną ma zawsze swój początek w miejscu, gdzie egzystuje podopieczny. Tylko w miejscu zamieszkania pracownik socjalny spotyka klienta w prawdziwym, (najmniej zafałszowanym) naturalnym kontekście jego życia. Klient przebywający „na swoim terenie” jest zwykle autentyczny i szczerzy. Ponadto w naturalnym środowisku życia wyraźnie manifestują się możliwe zagrożenia, jak i elementy, na których można budować program pomocowy.

- Alkoholizm oraz inne uzależnienia, takie jak narkomania i nikotynizm, to zauważalne zjawiska w obszarze pomocy dziecku i rodzinie. Są one trudne do rozwiązania, gdyż zarówno ich źródłem, jak i ich skutkiem są inne problemy. Nadużywanie alkoholu i środków psychoaktywnych powoduje szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Następstwa te dotyczą nie tylko zdrowia fizycznego i psychicznego jednostki, ale także negatywnie odbijają się na całej rodzinie.

Głównymi problemami wpływającymi na reorganizację życia rodzin a współwystępującymi wraz z uzależnieniami są: bezrobocie, ubóstwo, dysfunkcje rodziny, długotrwała choroba, przestępczość – w tym przemoc w rodzinie. Wśród przyczyn popadania w alkoholizm można wymienić uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, utratę zatrudnienia. Zjawisko narkomanii wzrasta z kolei z powodu zwiększającej się dostępności do środków psychoaktywnych, pewnego rodzaju „mody” na zażywanie narkotyków wśród młodzieży, braku autorytetów i celów życiowych.

- Przemoc w rodzinie

Przemoc domowa może być skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Stosowanie przemocy prowadzi do niskiej samooceny, poczucia bezsilności i bezradności. Szczególnie dramatyczne konsekwencje przemocy zauważa się u dzieci. Powoduje ona w ich psychice nieodwracalne zmiany, które mogą dać o sobie znać dopiero w życiu dorosłym. Z uwagi na powyższe, konieczne jest podejmowanie działań zmierzających w kierunku edukacji społecznej

dostarczającej wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z problemem. Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy interwencyjnej i terapeutycznej zarówno sprawcom, jak i przede wszystkim ofiarom przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem krzywdzonych dzieci. Z danych CUS wynika, że na terenie Gminy Jedlina- Zdrój, przemoc domowa nie występuje jedynie w rodzinach najuboższych i dysfunkcyjnych ale coraz częściej dotyka dobrze sytuowanych rodzin i najczęściej powiązana jest z nadużywaniem alkoholu, uzależnieniem od gier (hazardu) ,powszechnie panujących stresujących sytuacji życiowych (niewystarczające środki finansowe mimo aktywności zawodowej dorosłych członków rodzin, drastyczny wzrost cen, choroby, zdrady itp.). W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy, zmierzającego do zmniejszenia skali zjawiska przemocy oraz pogłębiania w społeczności lokalnej wiedzy na ten temat, został powołany do życia Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej, Punkt Interwencji Kryzysowej, Centrum Profilaktyki Rodziny przy CUS w Jedlinie-Zdroju.

Powyższe dane wskazują również, w jakich aspektach należy pomóc rodzinie, aby prawidłowo mogła funkcjonować i stanowiła pozytywne środowisko rozwoju młodego człowieka. Czynniki dysfunkcyjne, które negatywnie wpływają na rodzinę wymagają od profesjonalnych służb opracowania usług socjalnych i społecznych, a celem pracy z rodziną powinno być wyjście z kryzysu i samodzielne prawidłowe funkcjonowanie w środowisku rodzinnym i lokalnym.

2.1. Zasoby umożliwiające wypracowanie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną

Zasoby umożliwiające wypracowanie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną stanowią instytucje zlokalizowane na terenie miasta działające w obszarze polityki społecznej i rozwiązujące występujące problemy społeczne, ale nie tylko. Są to przede wszystkim jednostki samorządowe jak i inne niepubliczne zakłady czy jednostki oraz organizacje pozarządowe.

Najistotniejszą rolę w kwestii rozwiązywania problemów wspierania rodziny odgrywa Centrum Usług Społecznych w Jedlinie-Zdroju. Centrum zatrudnia 5 specjalistów posiadających przygotowanie do pracy z rodziną. 3 pracowników socjalnych, 1 asystent rodziny, pedagog będący również specjalistą reintegracji społecznej i zawodowej.

Przy Centrum Usług Społecznych działa Klub Integracji Społecznej, Klub Seniora, Punkt Interwencji Kryzysowej i Punkty Konsultacyjne dla osób uzależnionych i współuzależnionych, Zespół Interdyscyplinarny, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych a od stycznia 2024 Ośrodek Wsparcia głównie skoncentrowany na pomocy osobom starszym.

Od roku 2020 w gminie również funkcjonuje nieodpłatny punkt pomocy prawnej dla mieszkańców, którzy są w niekorzystnej sytuacji finansowej i życiowej. Porady udzielane są w siedzibie Centrum Usług Społecznych.

Instytucją mającą ogromny wpływ na kształtowanie postaw młodego pokolenia, a w przyszłości na prawidłowe funkcjonowanie rodziny jest szkoła. Na terenie miasta funkcjonuje Zespół Szkolno-Przedszkolny. Kadra pedagogiczna, a w szczególności, pedagodzy szkolni, wychowawcy klas obserwując swoich wychowanków mogą niwelować nieodpowiednie zachowania dzieci jak również odbierać negatywne sygnały, o tym że w rodzinie występują problemy wychowawcze.

Opiekę nad najmłodszymi mieszkańcami do lat 3 zapewnia nowoczesna placówka utworzona przez Miasto – tj. Żłobek Miejski. Wysoko wykwalifikowana kadra oraz wysoko oceniana działalność

złobka miejskiego zapewnia prawidłowy rozwój najmłodszym naszym mieszkańcom, kadra w sytuacji zauważonych zaniedbań czy nieprawidłowości wobec dzieci współpracuje z tutejszym Centrum Usług Społecznych.

Działalność kulturalna i sportowa prowadzona jest także przez Centrum Kultury – instytucję samorządową, która ma istotny udział w promowaniu i organizowaniu wydarzeń cyklicznych w zakresie kultury jak również zajęć prowadzonych w budynku jednostki, służących rozwijaniu zainteresowań dzieci, młodzieży i dorosłych. Działająca tu Biblioteka Miejska prowadzi zajęcia dla wszystkich w zakresie promocji czytelnictwa i rozwijania zainteresowań literaturą.

W ramach podstawowej opieki zdrowotnej na terenie miasta funkcjonuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Nowe Miasto” spółka z o. o. Świadczenia gwarantowane w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej ukierunkowane są na promocję zdrowia, profilaktykę, diagnostykę schorzeń, leczenie, zapobieganie lub ograniczanie niepełnosprawności oraz usprawnianie i pielęgnację w chorobie. Świadczenia lekarskie realizowane są w formie porad ambulatoryjnych w miejscu udzielania świadczeń oraz w przypadkach uzasadnionych wskazaniem medycznym poprzez porady udzielane w domu.

Działania z zakresu bezpieczeństwa i porządku publicznego realizowane są przy współpracy z Komisariatem Policji w Głuszycy.

Nie bez znaczenia jest funkcjonujący na terenie gminy Punkt Przyjęć Powiatowego Urzędu Pracy w Wałbrzychu. Punkt aktywnie pośredniczy w poszukiwaniu pracy dla osób bezrobotnych, kieruje na specjalistyczne kursy i szkolenia, a także organizuje pomoc dla Pracodawców w realizacji programów aktywizujących mieszkańców jak np. staże, prace interwencyjne, roboty publiczne itp.

2.2. Analiza SWOT

Analiza SWOT została przygotowana przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Jedlinie-Zdroju na podstawie dokumentu jakim jest Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Jedlinie-Zdroju na lata 2023- 2033.

Tab. Nr 2 Wyniki analizy według ważniejszych problemów mających wpływ na problemy występujące w rodzinie:

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Opracowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych do 2033 roku. • Doświadczenie i wiedza pracowników działających na rzecz rodziny • Dobre rozeznanie środowiska lokalnego m.in. przez pracowników służb pomocy społecznej, policji, pedagogów szkolnych, • Baza instytucji wspierających rodziny (w szczególności: Policja, CUS, PCPR, PUP, organizacje pozarządowe). • Funkcjonujący Zespół Interdyscyplinarny przeciwdziałający przemocy w rodzinie • Funkcjonujący Klub Integracji Społecznej • Funkcjonujący Punkt Interwencji Kryzysowej • Dostępna infrastruktura sportowa (kompleks 	<ul style="list-style-type: none"> • Wysoki poziom ukrytego bezrobocia. • Wysoki wskaźnik ubóstwa. • Wysokie koszty utrzymania rodzin • Ograniczona liczba miejsc w przedszkolu. • Ograniczona dostępność godzinowa co do możliwości pobytu dziecka w przedszkolu • System prawny (zbyt niskie kryterium dochodowe do otrzymania świadczeń socjalnych i świadczeń rodzinnych). • Wzrost liczby zadań zleconych samorządom gminnym bez pomocy finansowej • Osłabienie funkcji rodziny i bezradność rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych • Wzrastające sytuacje stresogenne w rodzinach

<p>sportowy, boiska szkolne, kort tenisowy, wyciąg narciarski)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szeroka oferta zajęć pozalekcyjnych oferowana przez szkoły. • Wydarzenia i oferta zajęć przygotowywana przez Centrum Kultury • Funkcjonujące Centrum Usług Społecznych • Funkcjonująca opieka do lat 3 – Żłobek Miejski • Funkcjonujący Zespół Szkolno-Przedszkolny 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych. • Bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinie. • Niska świadomość rodziców dotycząca kwestii edukacyjnych i wychowawczych. • Brak współdziałania rodziców w zakresie edukacji dzieci. • Brak ośrodków dziennego wsparcia dla dzieci na terenie miasta.
<p style="text-align: center;">Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zapobieganie niewydolności rodziny poprzez spotkania rodziców z pedagogiem szkolnym • Realizacja projektów edukacyjno – wychowawczych ukierunkowanych na niwelowanie agresji wśród uczniów; • Zwiększenie monitoringu zachowań niepożądanych wśród uczniów; • Powstanie grup wsparcia • Ukierunkowanie na wybór zawodu i właściwej szkoły. • Powołanie asystenta rodziny (pomoc rodzinom przeżywającym trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. • Ustanawianie rodzin wspierających. • Podnoszenie kwalifikacji przez asystenta rodziny. • Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę. • Większa aktywność organizacji pozarządowych. 	<p style="text-align: center;">Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zanik więzi, tradycji rodzinnych, „pęd życia”. • Wzrost kosztów utrzymania rodzin. • Zaniechanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców. • Demotywacyjny charakter przyznawania świadczeń społecznych. • Ograniczanie środków finansowych na podnoszenie kwalifikacji przez specjalistów. • Brak środków finansowych na zatrudnianie specjalistów i asystentów rodziny. • Brak środków finansowych na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej • Rozwój patologii społecznych – alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie i niewydolność wychowawcza rodzin • Agresja wśród młodzieży • Brak chętnych mieszkańców do angażowania się w wolontariat.

2.3. Diagnoza rodzin zagrożonych umieszczeniem dzieci poza rodziną na terenie gminy Jedlina-Zdrój

Nowe zadania gminy w zakresie opieki nad dzieckiem zakłada w systemie pomocy społecznej prawo dziecka do wychowywania się w rodzinie naturalnej, co na pracownika socjalnego nakłada obowiązek udzielania wsparcia dla rodziny w wypełnianiu przez nią zadań w stosunku do dziecka. Jednym z najważniejszych fundamentów regulacji zawartych w ustawie o pomocy społecznej dotyczących zadań związanych z zapewnieniem opieki dziecku są zasady: tymczasowości oraz pomocniczości. Przy czym „tymczasowość” odnosi się do charakteru pobytu dziecka poza rodziną - do momentu powrotu dziecka do rodziny naturalnej. Dlatego tak ważne jest podejmowanie pracy z rodziną naturalną na rzecz powrotu do niej dziecka oraz systematyczna kontrola sytuacji dziecka w celu ustalenia, czy jego pobyt poza rodziną biologiczną jest uzasadniony.

Rodziny przezwyciężające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oprócz wsparcia pracownika socjalnego, który po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu

środowiskowego stwierdzi występowanie trudności, mogą otrzymać również wsparcie w postaci asystenta rodziny.

Głównym zadaniem asystenta rodzinnego jest praca z rodzinami doświadczającymi różnorodnych trudności, koordynacja współpracy powiatowych centrów pomocy rodzinie, a także praca w powyższym zakresie z nauczycielami, pedagogami i organizacjami pozarządowymi. Indywidualnie dociera on do osób zmarginalizowanych społecznie i udziela im pomocy w zakresie uzgodnionych wspólnie problemów i potrzeb. Praca asystenta rodzinnego ma charakter kompleksowy. W pierwszej kolejności osoba pełniąca tę funkcję dba o rozwiązanie podstawowych problemów socjalnych rodzin – mieszkaniowych, materialnych, zdrowotnych czy prawnych (pomaga w wyrobieniu dokumentów, przygotowaniu pism urzędowych, kontaktu z poradniami specjalistycznymi i konsultantami prawnymi, towarzyszy w kontaktach z odpowiednimi instytucjami itp.). Ponadto pomaga również w rozwiązaniu problemów psychologicznych podopiecznych (emocjonalnych, rodzinnych, problemów w grupie rówieśniczej) i w razie potrzeby kieruje ich na odpowiednią terapię.

Asystent wspiera również swoich podopiecznych w podejmowaniu aktywności społecznej, łagodzi ewentualne konflikty z sąsiadami, rodziną. Do jego zadań należy też motywowanie podopiecznych do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, pomoc w wyborze odpowiednich kursów zawodowych, przełamywaniu kompleksów i ewentualnych kryzysów wynikających z trudności i niepowodzeń. Te kompleksowe działania asystenta rodziny mają za zadanie wsparcie rodziny naturalnej, już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

Diagnoza środowiskowa przeprowadzona w 2022 i 2023 roku przez pracowników socjalnych wskazuje, że dominującymi problemami, które powodują zagrożenia związane z umieszczeniem dzieci poza rodziną na terenie gminy Jedlina-Zdrój są:

- 1) trudności opiekuńczo- wychowawcze
- 2) nadużywanie alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych
- 3) ubóstwo,
- 4) niezaradność w sprawach życiowych (dziedziczna i nabyta)
- 5) przemoc.

Wymienione wyżej problemy, zagrożenia zdrowia i życia dzieci – powodują często konieczność zabrania nieletnich z domu rodzinnego i umieszczenia w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Tab. Nr 3. Liczba dzieci przebywających w placówce opiekuńczo- wychowawczej i rodzinnej pieczy zastępczej w 2023 roku.

L.p.	Dzielnica zamieszkania/miasto	Liczba dzieci przebywających w placówce opiekuńczo-wychowawczej i rodzinnych domach dziecka	Liczba dzieci przebywających w rodzinie zastępczej	Przedział wiekowy dzieci		
				do 7 lat	do 15 lat	powyżej 15 lat
1.	Jedlina-Zdrój	5	6	1	6	4

Tab. Nr 4 . Liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo- wychowawczej i rodzinach zastępczych w 2023 roku.

L.p.	Dzielnica zamieszkania/miasto	Liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo- wychowawczej i rodzinnych domach dziecka	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej	Przedział wiekowy dzieci		
				do 7 lat	do 15 lat	powyżej 15 lat
1.	Jedlina-Zdrój	3	0	0	1	2

Zgodnie z art. 191 ust. 8 i 9 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, gmina współfinansuje pobyt dzieci skierowanych do rodziny zastępczej lub w placówki opiekuńczo - wychowawczej, w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka poza rodziną,
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka poza rodziną,
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim i następnym roku pobytu dziecka poza rodziną,

Należy podkreślić, iż z analizy danych pracowników socjalnych wynika, że negatywne zjawiska społeczne powodują wzrost zagrożeń związanych z umieszczeniem dzieci poza rodziną, co przedstawia poniższa tabela.

Tab. Nr 6 Struktura rodzin wymagających pracy asystenta rodziny w 2023 roku.

L.pl	„Dzielnica” w gminie	Liczba rodzin objętych asystenturą rodziny	Liczba dzieci w rodzinach
1.	Glinica/Kamieńsk	9	24
2.	Jedlinka	2	2
3.	Suliszów	1	1
4.	Jedlina-Centrum	1	1

We wszystkich 13 rodzinach przynajmniej jedna osoba dorosła nie ma stałej pracy. W wielu tu przypadkach dzieci wychowywane są w rodzinie niepełnej. W większości rodzin rodzice nadużywają lub nałogowo piją alkohol lub nadużywają innych środków psychoaktywnych, czego skutkiem jest nienależyta lub brak opieki nad dziećmi, problemy opiekuńczo- wychowawcze i ogromne zaniedbania wobec małoletnich. Ponadto dzieci nie uczęszczają systematycznie do szkoły, są nie przygotowane do zajęć lekcyjnych, często wagarują, sięgają po papierosy i alkohol, lub przejawiają inne zachowania wskazujące na demoralizację. Po raz kolejny statystyka pokazuje , że główne problemy opiekuńczo-

wychowawcze występują w tzw. Dzielnicy Glinica z akt spraw wynika, że aż 8 przypadków dotyczy ulic: Kamienna i Zakopiańska. Dominują tu bowiem lokale o bardzo niskim standardzie, dostępności cenowej pod wynajem oferowane przez prywatnego przedsiębiorcę. Sprzyja to migracji środowisk dysfunkcyjnych z innych miast, wobec których instytucje samorządowe i państwowe tj. OPS/MOPS, PCPR, ZI, Policja podejmowały działania prewencyjne oraz interwencyjne a migracja ta jest swoistą ucieczką przed sankcjami.

Ważnym aspektem efektywności pracy socjalnej jest stała współpraca pracowników socjalnych z wieloma podmiotami. Przesunięcie akcentu działań socjalnych z rozdawnictwa na podejmowanie działań zaradczych wymaga tworzenia sprawnie działającego systemu profesjonalnego wsparcia rodziny. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej umożliwia nam wsparcie rodziny (za jej zgodą) w formie pracy asystenta rodziny. Dodatkowo dokonane przez Miasto Jedlina-Zdrój przekształcenie jednostki pomocy społecznej w Centrum Usług Społecznych pozwoliło na utworzenie usług społecznych pod występujące potrzeby. Dzięki temu w strukturze CUS działa Klub Integracji Społecznej oraz Centrum Profilaktyki Rodziny gdzie nie tylko rodziny przeżywające kryzys czy chwilowe trudności, ale wszystkie rodziny odczuwające potrzebę wsparcia specjalisty mogą z usług tych skorzystać.

Praca asystenta rodziny ma ułatwić rodzicom wypełnianie ról społecznych aby doprowadzić do osiągnięcia podstawowej stabilizacji życiowej i nie dopuścić do umieszczenia dzieci poza rodziną w placówkach opiekuńczo-wychowawczych lub rodzinach zastępczych. Jeśli dzieci znajdują się już pod pieczą zastępczą, rolą asystenta będą działania na rzecz jak najszybszego powrotu dzieci do rodziny.

Dzieci są szczególną grupą społeczną, która nie posiada wystarczających zasobów własnych jak i materialnych by móc samodzielnie zaspokoić swoje potrzeby. Dlatego też w celu sprawnego działania w społeczeństwie dzieci potrzebują wsparcia osób, które w sposób efektywny przyczynią się do ich rozwoju umożliwiając jednocześnie aktywne uczestnictwo w życiu ogólnospołecznym.

W oparciu o posiadane dane i analizę sytuacji rodzin objętych świadczeniami zespołu ds. realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej w CUS, w tym wywiadów środowiskowych w roku 2023 przewidywana ilość rodzin zagrożonych umieszczeniem dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wynosiła - 13 rodzin. Przewidywana ilość dzieci z wymienionych wyżej rodzin zagrożonych umieszczeniem w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w roku 2023 to 28 dzieci.

Średni koszt miesięczny utrzymania w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie Powiatu Wałbrzyskiego w roku 2023 wynosił: Catherina -Nowe Siodło 6914,78 zł. - Dom Dziecka –Jedlina-Zdrój- 7222,09 zł, gdzie zgodnie z ustawą Gmina obowiązana jest do partycypacji w kosztach utrzymania dziecka maksymalnie w 50%.

Z informacji Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wałbrzychu wynika, że liczba dzieci pozostająca w rodzinach zastępczych zamieszkałych przed ich umieszczeniem w pieczy na terenie miasta Jedlina-Zdrój na koniec 2023 roku przedstawia się następująco:

Liczba dzieci w rodzinnych formach pieczy zastępczej rodziny zastępcze – 6

Liczba dzieci w placówkach opiekuńczych – 5

Średni koszt pobytu dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej kształtuje się na poziomie roku 2023 w kwocie 899 zł, gdzie Miasto Jedlina-Zdrój również obowiązane jest do partycypacji w kwotach max. do 50%.

Rozdział III ZADANIA

Część niniejszego programu zawiera opis problematyki programu wspierania rodziny w formie celów i zadań, których wdrożenie i realizacja w latach 2024-2026 przyczyni się do rozwiązania najważniejszych problemów rodzin z terenu naszego miasta.

3.1. Cel główny, cele szczegółowe i zadania

Cel główny programu:

Tworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny i jej prawidłowego funkcjonowania.

Cele szczegółowe:

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzinom oraz organizacja czasu wolnego dzieciom.
2. Promowanie wartości rodziny.
3. Praca z rodziną w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym.

Cel szczegółowy 1 Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzinom oraz organizacja czasu wolnego dzieciom.			
Lp.	Zadania	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom	CUS/Gmina Jedlina-Zdrój	- liczba i formy udzielonej pomocy - liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych pomocą
2.	Objęcie dożywianiem wszystkich tego wymagających dzieci	CUS	- liczba dzieci korzystających z posiłków - liczba rodzin korzystających z pomocy Banku Żywności
3.	Udzielanie pomocy dzieciom w formie stypendiów, zasiłków, wyprawek szkolnych, itp.	- CUS - Zespół Szkolno-Przedszkolny w Jedlinie-Zdroju	- liczba dzieci, którym udzielono stypendiów, zasiłków, wyprawek
4.	Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym	CUS/Gmina Jedlina-Zdrój	- liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych, placówkach i ośrodkach - wysokość środków
5.	Zabezpieczanie usług opiekuńczych i specjalistycznych,	CUS/Gmina Jedlina-Zdrój	- liczba osób objętych świadczeniem
6.	Zapewnienie nieodpłatnego wypoczynku	CUS	- liczba dzieci , którym

	dla dzieci (kolonie, półkolonie) szczególnie dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	Miasto Jedlina-Zdrój/CK Jedlina-Zdrój ze środków z „korkowego”	zapewniono nieodpłatny wypoczynek
7	Zapewnienie nieodpłatnego dostępu do zajęć pozalekcyjnych dzieciom i młodzieży w szczególności z rodzin dysfunkcyjnych (koła zainteresowań, działania profilaktyczne inne integracyjne)	Zespół Szkolno-Przedszkolny Miasto J-Z/ CK Jedlina-Zdrój ze środków z „korkowego”	- Liczba dzieci z rodzin dysfunkcyjnych uczestniczących w zajęciach
Cel szczegółowy 2 Promowanie wartości rodziny			
1.	Informowanie i aktywowanie rodzin do udziału w wystawach, koncertach, pokazach i innych formach prezentujących wspólne osiągnięcia rodzinne w różnorodnych dziedzinach życia.	- CUS - Zespół Szkolno-Przedszkolny w Jedlinie-Zdroju - Centrum Kultury	- Liczba zorganizowanych wydarzeń - liczba rodzin biorących udział we wspólnych spotkaniach
2.	Współorganizowanie wydarzeń i kampanii promocyjnej na rzecz umacniania wartości rodziny .	- CUS - Zespół Szkolno-Przedszkolny w Jedlinie-Zdroju Podstawowa -CK Jedlina-Zdrój -Żłobek Miejski	- liczba działań
3.	Pomoc przy organizacji spotkań rodzinnych organizowanych przez instytucje kulturalne, opieki do lat 3; sportowe, oświatowe i kościelne, organizacje pozarządowe i CUS;	- CUS - Zespół Szkolno-Przedszkolny w Jedlinie-Zdroju Podstawowa -CK Jedlina-Zdrój - Żłobek Miejski	- Liczba zorganizowanych wydarzeń lub liczba rodzin biorących udział w spotkaniach
Cel szczegółowy 3 Praca z rodziną w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym.			
1.	Analiza sytuacji rodzin, których dzieci zagrożone są umieszczeniem w pieczy zastępczej oraz prowadzenie monitoringu w tym zakresie	CUS Zespół Szkolno-Przedszkolny w Jedlinie-Zdroju	- liczba rodzin zagrożonych kryzysem
2.	Podnoszenie kompetencji rodzin w zakresie pełnienia prawidłowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych, poprzez organizowanie szkoleń, warsztatów, konsultacji i poradnictwa oraz udostępnianie literatury fachowej	CUS Zespół Szkolno-Przedszkolny	- liczba rodzin, które uczestniczyły w warsztatach, - liczba rodzin, którym udzielono porad specjalistycznych
3.	Wspieranie i ochrona rodziny przez Zespół Interdyscyplinary.	ZI/Gmina Jedlina-Zdrój/Policja	- liczba rodzin, w której występuje przemoc

4.	Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii przez rodziców dzieci ze środowisk zagrożonych i monitorowanie terapii rodziców	CUS MKRPA POLICJA	- liczba rodzin objętych programem profilaktyki - liczba osób korzystających z terapii
5.	Wspieranie i propagowanie idei wolontariatu oraz innych form aktywności społecznej na rzecz rodziny,	-CUS -Zespół Szkolno-Przedszkolny w Jedlinie-Zdroju	- liczba podjętych inicjatyw
6.	Przydzielenie asystenta rodziny (w razie potrzeb)	CUS	- liczba rodzin, którym przydzielono asystenta rodziny
7.	Wsparcie Punktu Interwencji Kryzysowej	CUS Koordynator GPRPU/CK Jedlina-Zdrój	-liczba rodzin objęta pomocą PIK
8.	Wsparcie Klubu Integracji Społecznej	CUS	-liczba osób którym udzielono wsparcia
10.	Wsparcie Centrum Profilaktyki Rodziny	CUS	- liczba udzielonych porad konsultacji lub liczba podjętych działań na rzecz rodziny w formie powszechnej ogólnodostępnej (np. warsztaty, spotkania grupowe itp.)
11.	Podnoszenie kwalifikacji kadry pracującej na rzecz wspierania rodziny	CUS	- liczba szkoleń/kursów/innych aktywności podnoszących kwalifikacje

Rozdział IV Odbiorcy Programu

Odbiorcami Programu są:

- 1) Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- 2) Dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki,
- 3) Przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

Rozdział V Przewidywane efekty realizacji Programu

Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

Rozdział VI Realizatorzy Programu

Koordynatorem Programu jest Centrum Usług Społecznych w Jedlinie-Zdroju przy współpracy z następującymi instytucjami:

- Urzędem Miasta Jedlina-Zdrój
- Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespołem Szkolno-Przedszkolnym w Jedlinie-Zdroju
- Zespołem Interdyscyplinarnym,
- Punktem Interwencji Kryzysowej
- Policją,
- Centrum Kultury w Jedlinie-Zdroju będącym jednocześnie Koordynatorem Gminnego Programu Profilaktyki Uzależnień
- Żłobkiem Miejskim.

Rozdział VII Źródła finansowania

Źródłem finansowania Gminnego Programu Wspierania rodziny są:

1. Środki własne gminy,
2. Dotacje z budżetu państwa,
3. Środki pozabudżetowe w tym ze środków UE.

Rozdział VII Monitoring i ewaluacja

Monitoring będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach Programu od podmiotów zaangażowanych w jego realizację przez koordynatora Programu.

Centrum Usług społecznych w Jedlinie-Zdroju w celu oceniania czy Program osiąga założone cele, będzie oceniał skuteczność podejmowanych działań głównie w oparciu o analizę założonych wskaźników.

Dyrektor Centrum Usług Społecznych w imieniu Burmistrza Miasta będzie przedkładał Radzie Miasta raport z realizacji Programu Wspierania Rodziny za mijający rok, nie później jak do końca marca każdego następującego po sobie roku.

Uzasadnienie.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Rada Gminy uchwała trzyletni program wspierania rodziny. Z uwagi na fakt upływu ważności obecnie funkcjonującego programu zasadne jest przyjęcie nowego na kolejny okres lat 2024-2026.

Opracowała: Joanna Fornalska

UZASADNIENIE

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Rada Gminy uchwała trzyletni program wspierania rodziny. Z uwagi na fakt upływu ważności obecnie funkcjonującego programu zasadne jest przyjęcie nowego na kolejny okres lat 2024-2026.